

Makale Gönderim Tarihi: 18.08.2024 - Makale Kabul Tarihi: 26.10.2024
DOI: 10.29329/tegad.2024.1111.4

GÜNEY ÇİN DENİZİ'NDE JEOPOLİTİK DİNAMİKLER: OFANSİF REALİZM TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE ABD-ÇİN REKABETİ

Ezgi ŞAHİN*

Özet

Güney Çin Denizi, jeopolitik ve jeoekonomik açılardan küresel ölçekte kritik bir deniz sahası olarak öne çıkmaktadır. Bu bölge, Çin, Tayvan, Vietnam, Filipinler, Malezya ve Brunei gibi devletlerin egemenlik iddialarıyla şekillenmekte ve Hint-Pasifik Okyanusları arasında stratejik bir geçit işlevi görmektedir. Dünya ticaretinin önemli bir bölümünün bu deniz üzerinden gerçekleşmesi, bölgenin stratejik önemini artıran başlıca faktörlerden biridir. Ayrıca, Güney Çin Denizi'nin zengin enerji kaynakları, mineral rezervleri ve geniş balıkçılık alanları, jeoekonomik önemini pekiştiren unsurlar arasında yer almaktadır. ABD ile Çin arasındaki küresel güç mücadelesi, özellikle Güney Çin Denizi'nde yoğunlaşmıştır ve bu bölge, her iki ülkenin ulusal çıkarlarını maksimize etme çabalarının arenası haline gelmiştir. ABD, Çin'in bu deniz sahası üzerindeki egemenlik iddialarını, Asya'da bölgesel bir hegemonya kurma girişimi olarak değerlendirmekte ve bu bağlamda Çin'in saldırgan eylemler gerçekleştirdiğini öne sürmektedir. Bu durum, ABD'nin, Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki faaliyetlerini dengelemek amacıyla ekonomik, diplomatik ve askeri unsurları içeren yeniden dengeleme stratejisi geliştirmesine yol açmıştır. ABD, bu strateji çerçevesinde Hint-Pasifik bölgesindeki güvenlik seçeneklerini genişletmeye yönelik çabalarını artırmaktadır. Bu çabalar, yeni bölgesel güvenlik ittifaklarının oluşturulmasını ve bölgedeki müttefiklerle askeri iş birliklerinin geliştirilmesini içermektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Güney Çin Denizi'nin jeopolitik önemini ve bölgedeki güvenlik dinamiklerini analiz etmektir. Çalışma, Çin'in Güney Çin Denizi'nde bölgesel hegemonya arayışına karşılık ABD'nin dengeleme stratejilerini analiz etmek üzere, ofansif realizm teorisi çerçevesinde yapılandırılmıştır. Çalışmanın hipotezi, Güney Çin Denizi'ndeki jeopolitik ve jeoekonomik kaynakların, ABD ve Çin arasındaki güç mücadelesinin dinamiklerini şekillendirerek, bölgedeki güvenlik ortamını etkilediğidir.

Anahtar Kelimeler: Güney Çin Denizi, Çin, ABD, Ofansif Realizm, Yeniden Dengeleme.

Geopolitical Dynamics in The South China Sea: The U.S.-China Competition in The Context of Offensive Realism Theory

Abstract

The South China Sea emerges as a critical maritime domain on a global scale, viewed through geopolitical and geo-economic lenses. This region is shaped by the sovereignty

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, ezgisha-hin-ogr@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3676-4905

claims of states such as China, Taiwan, Vietnam, the Philippines, Malaysia, and Brunei, and it functions as a strategic conduit between the Indian and Pacific Oceans. A significant portion of global trade transits through this sea, which constitutes a primary factor enhancing the region's strategic importance. Additionally, the South China Sea's abundant energy resources, mineral reserves, and extensive fishing grounds further solidify its geoeconomic significance. The global power struggle between the United States and China has intensified, particularly in the South China Sea, transforming this region into an arena for both nations to maximize their national interests. The United States perceives China's sovereignty claims over this maritime area as an attempt to establish regional hegemony in Asia, alleging that such claims manifest aggressive actions on China's part. This situation has prompted the United States to develop a rebalancing strategy that incorporates economic, diplomatic, and military elements to counterbalance China's activities in the South China Sea. Within this framework, the United States is increasing its efforts to expand security options in the Indo-Pacific region. These efforts include the formation of new regional security alliances and the enhancement of military cooperation with allies in the area. The primary aim of this study is to analyze the geopolitical significance of the South China Sea and the security dynamics within the region. The research is structured within the framework of offensive realism theory to examine the United States' balancing strategies in response to China's pursuit of regional hegemony in the South China Sea. The hypothesis of the study posits that the geopolitical and geoeconomic resources in the South China Sea shape the dynamics of the power struggle between the United States and China, thereby influencing the security environment in the region.

Keywords: *South China Sea, China, USA, Offensive Realism, Rebalancing.*

Giriş

Asya-Pasifik bölgesindeki güvenlik dengeleri, büyük ölçüde stratejik su yollarının kontrolüne dayanmaktadır. Bu bağlamda, Güney Çin Denizi (GÇD), uluslararası iş birliği ve çatışmaların temel unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. GÇD, Hint ve Pasifik Okyanusları arasında önemli bir deniz bağlantısı sağlamakta olup, bölgesel ve küresel ticaret ile enerji güvenliği açısından kritik bir rol üstlenmektedir (Vuving, 2016). Bu nedenle GÇD, yalnızca bölgesel güçler için değil, aynı zamanda küresel güçler için de önemli bir stratejik öneme sahiptir. Özellikle Doğu Asya ülkelerinin ekonomileri, GÇD üzerinden sağlanan enerji kaynaklarına bağımlı durumdadır. Dünya ticaret filosunun yıllık tonajının yarısından fazlasının bu bölgeden geçmesi, GÇD'nin jeoekonomik önemini güçlendirmektedir. Bölge, ayrıca zengin petrol, doğal gaz ve mineral rezervleri ile dünyanın en büyük balıkçılık sahalarından bazılarını ev sahipliği yapmaktadır (Raine, 2017).

Güney Çin Denizi'nin jeopolitik önemi, kıyıdaş devletler arasında deniz alanları üzerinde süregelen anlaşmazlıkları tetiklemektedir. Bu anlaşmazlıkların merkezinde karasularının sınırlandırılması ve Münhasır Ekonomik Bölgelerin (MEB) paylaşımı yer almaktadır. Başta Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Vietnam, Malezya, Brunei ve Filipinler olmak üzere bölgedeki devletler, Spratly ve Paracel Adaları gibi alanlar üzerinde egemenlik iddialarında bulunmaktadır (Sun, 2016). Çin,

GÇD'nin %80'ini kapsayan Dokuz Çizgili Hat'a dayalı tarihsel delillerle egemenlik iddialarını sürdürmektedir. Taraflar arasında çıkan bu iddialar, bölgedeki adaların işgali ve sivil ile askeri alt-yapıların geliştirilmesiyle daha da derinleşmiştir (Kuntic, 2015). Çin'in bakış açısına göre, Güney Çin Denizi'ndeki ihtilaflar, yerel bir mesele olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, söz konusu sorunların çözümünün esasen bölgesel aktörlerin yükümlülüğünde olduğu görüşü hakimdir. 2010 yılında Vietnam'da düzenlenen Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) zirvesinde, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'un GÇD'ye olan ilgisini ifade etmesi, Çin tarafından sert bir tepkiyle karşılanmıştır. Çin Dışişleri Bakanı Yang Jiechi, ABD'nin bölgeye müdahil olmasının mevcut gerilimleri artıracağını ve bu anlaşmazlıkların yalnızca bölgedeki devletler arasında barışçıl yollarla çözülmesi gerektiğini savunmuştur (McLaughlin, 2020).

2008 küresel ekonomik krizinden bu yana, uluslararası sistemdeki güç dengesi kademeli olarak Çin lehine değişim göstermeye başlamıştır (Houlden, Romaniuk ve Hong, 2021). Özellikle Başkan Xi Jinping döneminde, Çin'in Asya'da bölgesel bir güç olma hedefi doğrultusunda dış politikası da önemli bir değişim geçirmiştir. GÇD'de hâkimiyetin sağlanması, Çin'in bölgesel hegemonya hedefleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, Çin, GÇD'de bulunan kaynaklar üzerinde kontrol sağlamak amacıyla daha agresif stratejilere yönelmektedir. Çin, bölgedeki askeri varlığını ve tatbikatlarını artırarak, 2023 yılında Dokuz Çizgili Hat'ın ötesine geçerek Tayvan'ın doğu kıyılarına onuncu bir çizgi eklemiş ve bu yolla Tayvan'ı da Çin'in ana karasına dâhil etme iddialarını güçlendirmiştir (Clark, 2023).

ABD ise, Çin'in GÇD'deki faaliyetlerini "saldırgan toprak talepleri" olarak tanımlamakta ve Çin'i dengelemek amacıyla Hint-Pasifik bölgesinde güvenlik seçeneklerini genişletme çabalarını yoğunlaştırmaktadır. Bu çabalar, yeni bölgesel güvenlik ittifaklarının oluşturulması ve bölgedeki müttefiklerle daha sıkı askeri iş birliklerinin geliştirilmesini içermektedir (Buszynski, 2012). ABD için Çin'in bu emellerinin engellenmesi, yalnızca Çin'in bölgesel hegemonya arayışını durdurmakla kalmayıp, aynı zamanda ABD'nin küresel liderliğini sürdürmesi açısından da kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, metodolojik olarak nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Teorik çerçeve ise, GÇD'de Çin ve ABD rekabetini analiz etmek için ofansif realizm teorisi doğrultusunda yapılandırılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde, Güney Çin Denizi'nin jeopolitik önemi ele alınmıştır ve bölgenin stratejik konumu ve uluslararası deniz yollarındaki rolü detaylandırılmıştır. İkinci bölümde, GÇD'deki anlaşmazlıkların tarihsel arka planı incelenmiştir. Son bölümde ise, ofansif realizm teorisi çerçevesinde, Çin ve ABD arasındaki rekabet analiz edilmiştir. Bu çalışmada, Güney Çin Denizi'ndeki güvenlik dinamikleri ve jeopolitik durum bağımlı değişken olarak ele alınırken, devletlerin egemenlik iddiaları, doğal kaynak zenginlikleri, ABD ve Çin'in stratejik hamleleri, uluslararası güç dengeleri bağımsız değişkenler olarak değerlendirilmektedir.

1. Güney Çin Denizi'nin Jeopolitik Önemi

Günümüzde dünyanın en yoğun deniz ticaret yollarından biri olan Güney Çin Denizi, antik Deniz İpek Yolu güzergâhında yer alan yarı kapalı bir denizdir. Son yıllarda, özellikle adaların kalıcı deniz

üslerine dönüştürülmesi gibi girişimler nedeniyle bölge, epizodik nitelikteki askeri çatışmaların merkezi haline gelmiştir (Corr, 2018). Dünya genelindeki ham petrol ihracatının yaklaşık üçte biri, deniz yolu aracılığıyla Güney Çin Denizi üzerinden taşınmaktadır. Avrupa ve Afrika'dan, Asya'ya taşınan stratejik mal ve hammadde bu bölge üzerinden geçmektedir (Guan, 2010). Güney Çin Denizi, Harita 1'de görüleceği üzere Çin ve Tayvan'ın güneyinde; Vietnam'ın doğusunda; Filipinler, Malezya ve Endonezya'nın oluşan takımadaların batısında ve kuzeyinde yer almaktadır. Güney Çin Denizi, yaklaşık 1.4 milyon mil karelik alanı kaplamaktadır. GÇD'de Spratly Adaları, Paracel Adaları, Pratas Adaları, Macclesfield Atolu ve Scarborough olmak üzere 3 takımada halinde gruplaşmış, 200'den fazla küçük ada, kayalık, sığlık, mercan ve resiflerden oluşmaktadır. Güney Çin Denizi'ne kıyısı devletler Çin, Tayvan, Kamboçya, Vietnam, Tayland, Filipinler, Singapur, Malezya, Brunei ve Endonezya'dır (De Castro, 2012). Söz konusu devletler arasında Çin, Tayvan, Vietnam, Filipinler, Malezya ve Brunei'nin bölgede çakışan deniz iddiaları bulunmaktadır. Çin, Güney Çin Denizi'nin neredeyse tamamını talep ederken; Vietnam, Filipinler, Malezya Brunei ve Tayvan çeşitli adalar ve sular üzerinde iddiaları vardır. Bu anlaşmazlıklar, Asya'nın en tehlikeli potansiyeli olarak tanımlanmıştır (Fravel, 2011).

Harita 1. Güney Çin Denizi Haritası

Kaynak: <https://www.nationsonline.org/oneworld/map/South-China-Sea-political-map.htm>

GÇD, stratejik konumu nedeniyle küresel deniz ticaretinin en yoğun ve kritik güzergâhlarından biri olarak kabul edilmektedir. GÇD, Hint ve Pasifik Okyanuslarını birbirine bağlamasından

dolayı stratejik bir geçittir. Malakka Boğazı, Sunda Boğazı ve Lombok Boğazı üzerinden Güney Çin Denizi'ne bağlanan deniz yolları, küresel ticaretin yaklaşık 5 trilyon dolarlık hacmini taşımaktadır (Raine, 2007). Aynı zamanda bu bölge, Doğu Asya devletlerinin enerji ihtiyaçlarını karşılamak üzere Basra Körfezi'nden petrol ve doğal gaz taşımacılığının gerçekleştirildiği önemli enerji koridorlarını da içermektedir. Dolayısıyla GÇD, Çin ve Doğu Asya ülkelerinin yanı sıra, bölgeden yıllık 1,2 trilyon dolarlık ticareti geçen ABD için de jeopolitik ve jeostratejik öneme sahiptir (Morton ve Blackmore, 2021).

Güney Çin Denizi'nin jeopolitik önemi artıran bir diğer unsur, bölgede kanıtlanmış petrol ve doğal gaz rezervlerinin varlığıdır. Bu durum bölgeyi yalnızca stratejik deniz yolları açısından değil, aynı zamanda enerji güvenliği açısından da kritik hale getirmektedir (Rahman ve Tsamenyi, 2013). GÇD, toprak anlaşmazlıkları nedeniyle yeterince keşfedilmemiş bir bölgedir. Keşfedilen petrol ve doğal gaz sahalarının çoğu, kıyılara yakın ve tartışmasız alanlarda yer almaktadır. Tablo 1'de görüleceği gibi ABD Enerji Bilgi İdaresi (EIA) verilerine göre, Güney Çin Denizi'nde kanıtlanmış ve muhtemel rezervlerde yaklaşık 3,6 milyar varil petrol ve 40,3 trilyon kübik fit doğal gaz bulunmaktadır (U.S. Energy Information Administration, 2023).

Tablo 1. Devletlerin Güney Çin Denizi'nde Doğal Kaynak Rezervleri (2023)

Devletler	Petrol ve Diğer Sıvı Hidrokarbonların Kanıtlanmış ve Muhtemel Rezervleri (Milyon Varil)	Doğal Gazın Kanıtlanmış ve Muhtemel Rezervleri (Trilyon Kübik Fit)
Endonezya	44	1.1
Filipinler	17	0.4
Malezya	1,284	28.9
Brunei	299	1.9
Çin Halk Cumhuriyeti	1,423	5.7
Vietnam	530	2.3
Toplam	3,596	40.3

Kaynak: U.S. Energy Information Administration, 2023. Yazar tarafından U.S. Energy Information Administration (2023) referans alınarak oluşturulmuştur.

Kanıtlanmış ve muhtemel rezervlere ek olarak, ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi (USGS) 2023 yılında Güney Çin Denizi'nde keşfedilmemiş konvansiyonel petrol ve doğal gaz sahalarının potansiyelini analiz etmiştir. USGS, GÇD'nin 13 havzasında toplamda keşfedilmemiş kaynaklar arasında 2,4 milyar varil ile 9,2 milyar varil arasında petrol ve diğer sıvılar; 62 trilyon fit küp ile 216 trilyon fit küp arasında ise doğal gaz içerdiğini tahmin etmektedir (USGS, 2023). Bu kaynakların varlığı, bölgenin ekonomik cazibesini artırmakta ve uluslararası enerji piyasalarında önemli bir yer edinmesini sağlamaktadır. Ayrıca, balıkçılık kaynakları açısından zengin olan GÇD, dünyadaki toplam balık avının yaklaşık %12'sini kapsamaktadır. Bu özellik, bölgenin yalnızca enerji değil, aynı zamanda biyolojik kaynaklar açısından da zengin olduğunu göstermektedir.

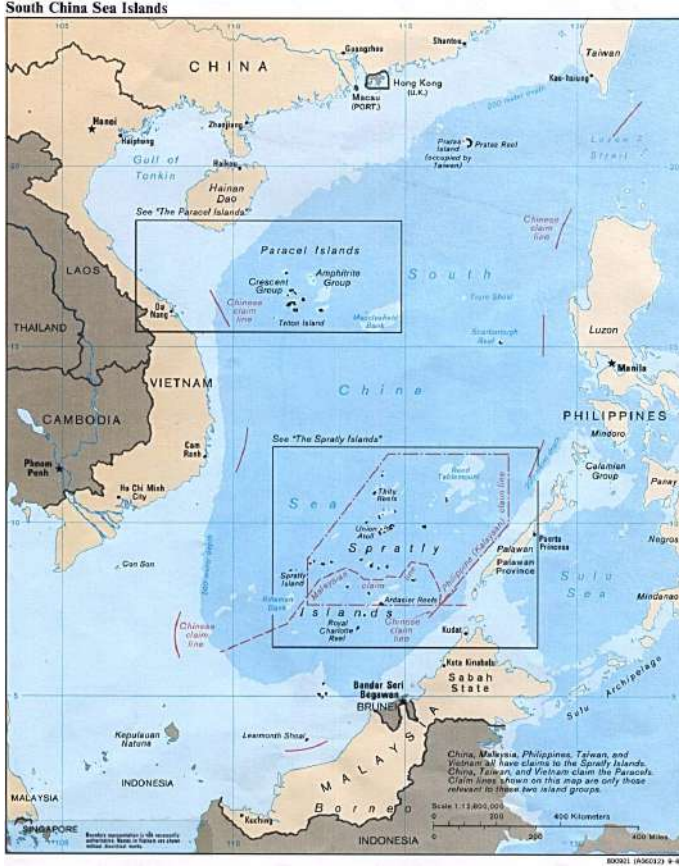
Öte yandan, Güney Çin Denizi, büyük güçlerin askeri strateji ve ittifak manevralarında merkezi bir rol oynamaktadır. Özellikle Çin'in, bölgedeki savunma harcamalarının artışının temelinde, ABD'nin olası bir bölgesel müdahalesini geri püskürtme amacı bulunmaktadır. Bu bağlamda ABD, GÇD'de yer alan Spratly Adaları'nı uluslararası suların bir parçası olarak kabul etmekte ve bölgedeki stratejik deniz yollarını, askeri stratejileri açısından kritik bir arter olarak kabul etmektedir. Örneğin, ABD'nin Yedinci Filosu'nun düzenli olarak Pasifik ve Hint Okyanusu arasında düzenli geçiş yapma gerekliliği, deniz güvenliğinin sağlanmasını askeri stratejiler açısından vazgeçilmez kılmaktadır (Sibuet, Yeh ve Lee, 2016). Bu bağlamda, GÇD olası bir büyük ölçekli askeri çatışma durumunda Çin için stratejik bir askeri üs olarak kilit rol oynayacaktır. GÇD'de bulunan adalar, Çin hükümetine ABD saldırılarına karşı savunma sağlama ve karşı saldırı açısından güçlü bir stratejik zemin sunma potansiyeline sahiptir. Barış zamanında bu adalar, Çin'in ABD'ye karşı baskı kapasitesini artırırken; savaş durumunda ise ateş gücü, durumsal farkındalık ve lojistik destek sağlayarak Çin'in askeri stratejilerine önemli avantajlar kazandıracaktır (Raine, 2017). Aynı zamanda söz konusu adaların konumu, Pekin'in anti-gemi ve anti-hava füzeleri konuşlandırması için ideal bir zemin teşkil ederek, düşman olarak nitelendirilen deniz kuvvetlerinin bölgeye erişimini engellemeye yönelik kritik bir savunma hattı oluşturmaktadır.

Güney Çin Denizi'nde stratejik olarak konumlanmış adaların küçük boyutları, düşman saldırılarının isabet oranını zorlaştırmakta ve etkili bir ateş gücü gerektirmektedir. Spratly Adaları, Çin'in savunma stratejisinde kritik bir öneme sahiptir; bu adalar, Çin'in yükselen balistik füze denizaltı kapasitesinin ana üssünü oluşturmaktadır (Houlden vd., 2021). Stratejik açıdan değerlendirildiğinde, Güney Çin Denizi'ne hâkim olan güç, Doğu Asya'nın geleceğini de kontrol edecektir. Billy Hayton'a göre GÇD, Pasifik Okyanusu'nu, Hint Okyanusu, Basra Körfezi ve Avrupa'ya bağlayan "küresel ortak alanlar" arasında kilit bir bağlantıdır (Hayton, 2016).

2. Güney Çin Denizi'nde Anlaşmazlık Alanlarının Tarihsel Arka Planı

Güney Çin Denizi'ndeki jeopolitik gerilimler, özellikle Paracel ve Spratly Adaları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Paracel Adaları, Çin ve Vietnam tarafından tamamen kendi egemenlikleri altında olduğu iddiasıyla talep edilen bir bölgedir. Bu durum, iki ülke arasında uzun süredir devam eden bir anlaşmazlık yaratmaktadır. Spratly Adaları üzerindeki ihtilaf ise daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu adalar, bölgedeki beş devlet tarafından hak iddia edilmektedir: Çin, Vietnam, Malezya, Filipinler ve Brunei. Çin ve Vietnam, Spratly takımadasının tamamı üzerinde hak iddia ederken; Malezya, Filipinler ve Brunei ise adanın belirli bölümleri üzerinde egemenlik taleplerinde bulunmaktadır. Bununla birlikte, Tayvan'ın iddiaları büyük ölçüde Çin'e paralel olarak, söz konusu anlaşmazlığa dâhildir (Raditio, 2015). Çin ve Tayvan, Tayvan'ın işgal ettiği Pratas Adalar grubu ile Macclesfield Atolu ve Scarborough Sığılıği üzerinde hak talep etmektedir. Scarborough Sığılıği, küçük bir kaya ile çevrili olup, Filipinler tarafından da talep edilmektedir (Raine, 2017). Söz konusu ihtilafli alanlar, Güney Çin Denizi'nde yer alan bölge devletlerinin deniz yetki alanları üzerindeki kontrol sağlama çabalarıyla bölgesel gerilimleri artırmaktadır.

Harita 2: Paracel ve Spratly Adalar

Kaynak: https://maps.lib.utexas.edu/maps/middle_east_and_asia/schina_sea_88.

Çin, Güney Çin Denizi'nde en büyük bölümünü talep etmektedir. Çin, GÇD'de bulunan Spratly ve Paracel Adaları'nın tarihsel hak iddiasıyla egemenlik talebinde bulunmaktadır. Çin'e göre bu adalar, MÖ 206-MS 220 tarihleri arasında Çin topraklarında hüküm süren Han Hanedanlığı döneminde keşfedilmiştir. Çin, antik çağlardan itibaren adalar üzerindeki Çinli elçilerin, balıkçıların ve tüccarların varlığını belgeleyen belgeleri öne sürmektedir (Winterfor, 1993). Çin'in hak iddialarını destekleyen ana argümanlar, adaların ve atollerin ilk kez adlandırılması ve bu bölgelerin dönemin imparatorluk yönetimi tarafından hukuki olarak dâhil edilmesidir. Çin, 1947 yılında topraklarının kapsamını belirten on bir çizgili bir harita yayımlamış ancak 1952 yılında bu çizgiyi dokuz çizgiye indirmiştir. Ancak, Dokuz Çizgili Hat'ın hukuki bir tanımlanması yapılmamış ve koordinatları belirtilmemiştir. Çin, Dokuz Çizgili Hat'ı GÇD'de egemenlik iddialarını pekiştirmek amacıyla bir araç olarak kullanmaktadır (Zha, 2001). Bu hat, Çin'in bölgede egemenlik talebinde bulunduğu ada, kayalık ve denizaltı özelliklerini tanımlamak için referans noktası işlevi görmektedir. Pekin, Güney Çin Denizi'ndeki hak iddialarını sıklıkla "deniz egemenliği" kavramıyla ilişkilendirerek, meşrulaştırmaya amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu hat, "maksimum toprak talebi", "sınır çizgisi" veya "tarihi suların sınırlandırılması" olarak farklı şekillerde yorumlanabilmektedir (Buszynski, 2012).

Çin, uluslararası hukuk ve deniz hukuku normlarını kendi ulusal çıkarları doğrultusunda yeniden yorumlama çabasındadır. Bir yandan, kıyı devleti olarak uluslararası deniz trafiği özgürlüğünü sınırlama girişimlerinde bulunurken, diğer yandan kendi egemenlik iddialarını maksimum düzeyde genişletmektedir. 1996 yılında BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS)'ye taraf olan Çin, bu tarihten itibaren GÇD'nin yaklaşık %80'in üzerinde egemenlik iddialarında bulunmuştur. Çin'in bu iddiaları, bölgedeki diğer kıyı devletlerinin egemenlik sınırlarıyla örtüşmekte ve bölgedeki resifler, kumullar ve doğal kaynaklar üzerinde mülkiyet taleplerini de içermektedir (Fravel, 2011). Çin, Dokuz Çizgili Hattı 2009 yılında BM'ye sunması, bu hattı BMDHS çerçevesinde tanımlanan deniz yetki alanlarını genişletme çabalarında hukuki ve siyasi bir temel olarak kullanmasının somut bir örneğidir.

Vietnam, Parcel Adaları üzerindeki egemenliğini, 17. yüzyılda Vietnamlı akademisyen Do Ba tarafından çizilen haritalara dayandırmaktadır. Bu haritalar 17. yüzyılda Vietnamlı yetkililerin, Parcel Adaları'na düzenli olarak gemi ve personel gönderdiğini göstermektedir. Vietnam'ın bir diğer tarihsel dayanağı ise, 18. yüzyılda Nguyen Hanedanlığı'nın, Parcel Adaları üzerinde inşa ettiği pagodadır. Spratly Adaları'nda Vietnam ve Filipinler'in egemenlik iddiaları hukuki ve tarihsel arka plana dayanmaktadır (Kaplan, 2011). Vietnam'ın, Spratly Adaları üzerindeki talebi, 1933 yılında Fransız Kolonisi tarafından yayımlanan ve belirli koordinatları içeren hukuki belgeye dayanmaktadır; bu belgeye göre Spratly Adaları, Vietnam'a devredilmiştir. Filipinler, Spratly Adaları'nın batı bölümünde yer alan ve 53 adacık, resif ve kayacıktan oluşan Kalayaan Adalar Grubu'nu talep etmektedir. Filipinler Kalayaan Adaları'nı kendi egemenliği altında kabul etmektedir. Hukuki delil olarak ise olarak ise, 1978 yılında Filipinler Devlet Başkan Ferdinand Marcos'un yayımladığı 1596 numaralı Başkanlık Kararnamesi'ni referans almaktadır. Bu kararname, Kalayaan Adaları'nın koordinatlarını belirlemekte ve bölgenin Filipinler'in egemenliğine tabi olduğunu açıklamaktadır (McLaughlin, 2020: 47). Ancak, Filipinler'in egemenlik talebi, Çin'in Dokuz Çizgili Hat talebine benzerlik göstermektedir. Bu benzerlik, deniz yetki alanları üzerindeki egemenliğin uluslararası hukuk açısından sağlam bir temele dayanmadığını göstermektedir. Brunei hariç olmak üzere, Güney Çin Denizi'ndeki ihtilaflı adalar üzerinde egemenlik iddiasında bulunan devletler, iddialarını desteklemek için bahsi geçen adaları işgal etmişlerdir (Scott, 2012).

Tablo 2. Güney Çin Denizi'ni Alanlarını İşgal Eden Devletler ve İşgal Sayısı

Devletler	İşgal Sayısı
Vietnam	21
Filipinler	9
Çin	7
Malezya	5
Tayvan	1

Kaynak: Yazar tarafından Houlden, Romaniuk, Hong, (2021). Security, strategy, and military dynamics in the South China Sea referans alınarak oluşturulmuştur.

Güney Çin Denizi'ndeki işgaller genellikle su altı tesisler inşa etmeyi ve asker bulundurmaya içermektedir. Artan gerilimler üzerine, 2002 yılında bölgede işgallerin sonlanması ve ihtilafli alanların barışçıl çözümü için ASEAN ve Çin arasında, Güney Çin Denizi'ne İlişkin Tarafların Eylem Bildirisi imzalanmıştır (Mermer, 2022). Ancak bu bildiriye rağmen bölgedeki gerilim devam etmiştir. GÇD'ye kıyıdaş devlet Filipinler, Çin'in saldırgan eylemlerine karşı ABD ile ilişkilerini derinleştirerek Çin'i dengelemeye çalışmıştır. Bu bağlamda Filipinler, Çin'in bölgedeki saldırgan eylemlerini uluslararası hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, tek taraflı olarak BM Daimî Tahkim Mahkemesi'ne başvurmuştur. Mahkeme, 2016 yılında verdiği kararda Çin'in, GÇD'deki egemenlik iddialarını uluslararası hukuka aykırı bularak Filipinler'i haklı bulmuştur. Ancak Çin, mahkeme kararının bağlayıcı nitelikte olmadığı öne sürerek, bu karara riayet etmeyeceğini açıkça beyan etmiştir (Keyvan, 2017).

3. Güney Çin Denizi'nde Küresel Aktörler: Saldırgan Realizm Teorisi Bağlamında Çin ve ABD Rekabeti

John Mearsheimer, savunmacı realizme karşı çıkararak ofansif (saldırgan) realizm teorisini geliştirmiştir. Savunmacı realizm, devletlerin temel amacının güvenliklerini sağlamak ve var olabilmek için güçlerini maksimize etmek olduğunu ileri sürerken; ofansif realizm, güç maksimizasyonunun devletin güvenliğini sağlamaktan ziyade hegemonya kurma amacını taşıdığını savunmaktadır. Ofansif realizm, uluslararası sistemde güç dengesinin dinamik bir yapı olduğunu ve sürekli bir değişim içinde olduğunu öne sürmektedir. Bu değişim, revizyonist güçleri bölgesel hegemonya peşinde koşmaya teşvik eder ve küresel hegemonya yolunda ilerlemeyi sağlar (Mearsheimer, 2001). Ofansif realizm, potansiyel bir bölgesel hegemonun yükselmesinin barışçıl olmayacağını savunur çünkü baskın güç, küresel baskınlığını sürdürmek için potansiyel bir bölgesel hegemonyayı zayıflatmak için büyük çaba sarf edecektir. Mearsheimer'a (2001) göre, büyük güçler arasındaki hegemonya mücadelesi uluslararası sistemin sürekli bir özelliğidir.

Ofansif realizme göre, büyük güçler rasyonel aktörlerdir ve hayatta kalmalarını sağlamak için saldırgan ve yayılmacı askeri stratejiler benimseme eğilimindedirler (Wong, 2016). Bu stratejiler, potansiyel tehdit olan gücü zayıflatmak için sınırlama politikaları, önleyici savaşlar ya da deniz aşırı dengeleme politikalarını kapsamaktadır. Bu açıdan ofansif realizm, büyük güçler arasındaki hegemonya mücadelesinin sonsuz olduğu varsayımı nedeniyle uluslararası sistem için daha karamsar bir vizyon sunmaktadır. Ofansif realizmin odak noktası, uluslararası sistemdeki güç dengesidir. Bu bağlamda ofansif realizm, uluslararası sistemde mevcut durumu değiştirmek isteyen ve güç dengesindeki değişikliklerden yararlanarak, küresel hegemonya elde etmeye çalışan pek çok revizyonist gücün olduğunu öne sürmektedir (Mearsheimer, 2001).

Ofansif realistler, Çin ve ABD arasındaki rekabetin kaçınılmazlığını içeren öngörülerini, uluslararası sistemdeki güç dengesi gerçeğine dayandırmaktadırlar. Bu bağlamda, ABD'nin küresel hegemonyasını istisnai ve geçici bir olgu olarak değerlendirilirken, Çin'in kapsamlı yeteneklerinin artışı ve Asya'da bölgesel hegemonya arzusu, Çin'in revizyonist bir güç olarak konumlanmasını desteklemektedir (Panette, 2012). 2008 küresel ekonomik krizinden itibaren, uluslararası sistemdeki güç dengesi kademeli olarak Çin'in lehine bir eğilim göstermeye başlamıştır. Bu süreçte

Çin'in, Güney Çin Denizi'nde daha saldırgan stratejiler izlemesi, bu değişimin somut bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Uluslararası sistemdeki güç kayması, Çin ve ABD arasındaki rekabetin yeni bir aşamaya geçişini büyük oranda desteklemektedir. 2024 verilerine göre, ABD yaklaşık 29 trilyon dolar Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ile dünyanın en büyük ekonomisine sahipken; Çin ise, yaklaşık 18,5 trilyon dolar ile dünyanın ikinci büyük ekonomisidir (Statista, 2024). Çin, 2000'lerden itibaren, ekonomik gücünü, askeri güce ve küresel etkiye dönüştürmektedir. Örneğin, Çin 2000 ile 2011 yılları arasında askeri harcamalarını üç katına çıkarmıştır (Buszynski, 2012). Askeri harcamalardaki artış, Asya'da güç dengesinin Çin lehine değiştiğini göstermektedir. Bu durum, Çin'in bölgesel hegemonya hedeflerini gerçekleştirmesinde Güney Çin Denizi'nin kilit bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Çin'in bölgesel hegemonyası, büyük ölçüde ekonomik gücüne dayanmaktadır; bu bağlamda, GÇD'nin zengin petrol ve doğal gaz rezervleri ile Çin'in dış ticaret rotasının büyük bir kısmının bu denizden geçmesi, bölgesel gücünü pekiştirmektedir. Ayrıca, Çin'in GÇD'deki askeri varlığı, Asya denizlerindeki deniz harekâtlarını genişletmesine olanak tanımaktadır. Bu genişleme, Çin'in Asya ekonomisi ile bölgedeki ticaret yollarını domine etmesine zemin hazırlamaktadır (Teixeira, 2018).

Çin'in GÇD üzerindeki egemenlik iddiaları, büyük ölçüde jeostratejik hedefler doğrultusunda şekillenmiş ve bu bölgedeki etkinliğini artırmak için çeşitli stratejiler benimsemiştir. Çin, 2000 yılında Jiang Zemin liderliğinde "deniz süper gücü" olma stratejik hedefine yönelmiş ve bu doğrultuda askeri ve ekonomik gücünü bölgedeki hakimiyetini pekiştirmek için kullanmıştır (Fravel, 2011). 2006 yılından itibaren, Pekin yönetimi, tartışmalı deniz alanlarındaki kontrolünü genişletmek amacıyla polis botlarını devreye sokmuştur. Bu süreçte Çin, BMDHS kapsamında öngörülen uyuşmazlık çözüm mekanizmalarından geri çekilerek, tartışmalı deniz alanlarındaki açık deniz gaz sahalarını geliştirmeye yönelik adımlar atmış ve bu bölgelerde enerji arama faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Bu stratejiler, Çin'in GÇD üzerindeki egemenlik iddialarını desteklemek ve ulusal çıkarlarını korumak için askeri gücünü artırmasıyla paralel ilerlemiştir. GÇD, Çin'in yükseliş sürecinin önemli bir parçasıdır ve ulusal çıkarlarını, egemenliğini ve büyük güç imajını koruma kapasitesini gösterme açısından daha önemli anlamlar taşımaktadır. Çin raporlarında GÇD, "İkinci Basra Körfezi" olarak tanımlanmaktadır (Li, 2010).

Güney Çin Denizi, Çin'in güneydeki güvenliği için doğal bir kalkan olarak görülmektedir. Çin'in güney bölgeleri yoğun nüfuslu ve nispeten gelişmiştir. Bölgedeki istikrar ve güvenlik, Çin'in ulusal güvenliği için kritik öneme sahiptir. 2010 yılında ABD, Çin'in artan egemenlik iddialarına tepki olarak GÇD'de seyrüsefer özgürlüğünü ulusal çıkar olarak ilan etmiştir (Sun, 2016). Bunun üzerine Pekin, GÇD'yi taviz verilmeyecek bir temel çıkar olarak tanımlayarak, toprak bütünlüğü ve deniz haklarına yönelik meydan okumaları yanıtlamaya istekli olduğu ifade etmiştir. Bu gelişmeler üzerine 2011 yılında dönemin ABD Başkanı Barack Obama, Asya'ya yönelik yeniden dengeleme stratejisini ilan etmiştir (Teixeira, 2018). Obama, bu stratejiyi ABD'nin dikkatinin Ortadoğu'dan, Asya Pasifik bölgesine "büyük bir kayma" olarak nitelendirerek, Asya Pasifik bölgesinin ABD'nin stratejik öncelikleri açısından kritik önemini vurgulamıştır. Yeniden dengeleme stratejisi, ekonomik, diplomatik ve askeri/güvenlik olmak üzere üç temel unsura dayanmaktadır (Sibuet, vd., 2016). Söz konusu stratejinin, askeri/güvenlik unsurunda ABD'nin, bölgedeki askeri

gücünü büyük oranda yeniden konuşturması ve yeni güvenlik ittifakları kurmasını içermekte idi. Bununla birlikte, ABD'nin yeniden dengeleme stratejisinin Çin'in, Asya'da yükselişine karşı bir sınırlama amacı da bulunmaktadır (Beckman, 2013).

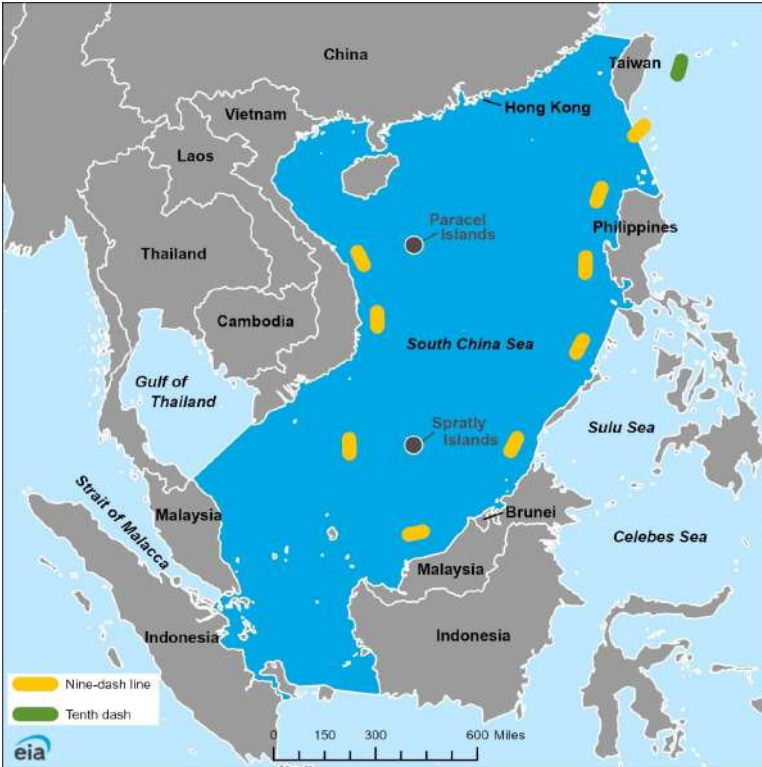
Çin, 1983 tarihli Deniz Trafik Güvenliği Kanunu'nda değişiklikler yaparak, 1 Eylül 2021 itibarıyla yeni bir deniz hukuku düzenlemesini yürürlüğe koymuştur. Bu düzenleme, Çin'in "yetki alanındaki deniz alanları" olarak tanımladığı sahalara giren yabancı gemiler için yeni bildirim yükümlülükleri ve diğer gereklilikleri kapsamakta; böylece, deniz güvenliğine yönelik kapsamlı bir düzenleyici çerçeveyi içermektedir. Yasanın uygulama alanının, kıyı sularından; Çin'in yetki alanındaki deniz alanlarına genişletilmesinin bilinçli olarak belirsiz bırakıldığı ifade edilmektedir (Synder, 2024). Kanunda yapılan birçok değişikliğin, kıyı devlet yetkileri üzerindeki uluslararası hukukun sınırlarını aşarak GÇD'de seyir özgürlüğünü hukuka aykırı bir şekilde kısıtlandığı öne sürülmektedir (Clark, 2023). Örneğin, bazı gemi sınıfları için zorunlu kılavuzluk uygulamaları getirilmesi, BMDHS'ne aykırılık teşkil etmektedir. Çin'in bu hamlesi, GÇD'de egemenlik iddialarını güçlendirme girişimi olarak değerlendirilmektedir. Pentagon, Çin'in yeni deniz yasasının seyrüsefer özgürlüğüne ve serbest ticarete ciddi bir tehdit oluşturacağını belirtmiş ve ABD'nin, uluslararası hukukun izin verdiği her alanda faaliyetlerini sürdüreceğini açıklamıştır (U.S. Department of Defense, 2022).

ABD, Güney Çin Denizi'ni uluslararası hukukun öngördüğü deniz ve sahası özgürlüğü prensibini desteklerken, Çin'in deniz iddialarının hukuki, tarihi veya coğrafi bir dayanağı olmadığını savunmaktadır. Dolayısıyla ABD, BMDHS'ne dayanarak, Çin'in Dokuz Çizgili Hat iddialarını tanımlamaktadır (McLaughlin, 2020). ABD'nin GÇD stratejisi, temel olarak Denizcilik Serbestliği Operasyonlar (DSO) çerçevesinde Çin'in bölgedeki denizcilik iddialarına karşı çıkararak uluslararası deniz hukuku normlarını savunmaya dayanmaktadır. ABD, son yıllarda bu operasyon sayısını artırarak bölgedeki askeri varlığını güçlendirmiştir. Aynı zamanda, bölgedeki ittifak ilişkilerini güçlendirme ve bölgesel deniz kuvvetlerini destekleme stratejisi izlemektedir (Severino, 2010). Bu kapsamda, ABD'nin uçak gemileri ve donanma gemileriyle bölgede gerçekleştirdiği seyrüsefer faaliyetleri ve müttefik ülkelerle düzenlediği ortak tatbikatlar, bölgede etkisini artırmaya yönelik stratejik adımlar olarak öne çıkmaktadır. Bu strateji, Çin'in iddialarını dengelemek ve uluslararası hukuk normlarını savunmak amacıyla bölgedeki müttefiklerle iş birliğini içermektedir (Liu, vd. 2012).

2012'den itibaren Çin, GÇD'deki bazı kayalıkları, resifleri ve atolleri yapay adalara dönüştürmeye başlamış; bu bölgede yoğun bir inşaat sürecine girişmiştir. Çin'in bu adımları, GÇD üzerinde hak iddia eden ve bu bölgeleri uzun süredir ekonomik olarak kullanan kıyı devletleri arasında büyük endişelere yol açmıştır. Pasifik'te önde gelen askeri güç ABD, Çin'in kara kazanım faaliyetlerini yakından takip etmiş, ancak başlangıçta bu sürece aktif bir müdahalede bulunmamıştır (Kuntic, 2015). Ancak, Çin'in bu yeni adalarda büyük askeri tesisler kurmaya başlaması Washington'u harekete geçirmiştir. ABD, bölgedeki askeri varlığını artırarak stratejik devriyeler ve kıyıdaş devletlerle tatbikatlar gerçekleştirmiştir. 2015'ten itibaren ABD Donanması, Seyir Serbestisi Operasyonları çerçevesinde bu yapay adaların yakınlarında düzenli devriye faaliyetlerine başlamıştır (Houlden, vd. 2021). Bu operasyonlar, Çin'in GÇD üzerindeki egemenlik iddialarının ABD tarafından tanınmadığını göstermek ve Çin'in bölgedeki etkisini dengelemek amacı taşımaktadır.

Çin'in yapay ada inşaatları, özellikle Spratly ve Paracel Adaları'nda yoğunlaşmıştır. Paracel Adaları'nda Çin, toplamda 20 ileri karakol inşa etmiştir. Bu karakollar genellikle küçük limanlar, helikopter pistleri, iletişim ve gözetim cihazları gibi teknik donanımlarla desteklenmiştir (Beckman, 2013). Paracel Adaları'ndaki en büyük ada olan Woody Adası, Çin'in bu bölgedeki en stratejik askeri üssü olarak işlev görmekte ve aynı zamanda Güney Çin Denizi'nde Çin'in hak iddia ettiği bölgelerin yönetim merkezi olarak kullanılmaktadır. Spratly Adaları'nda ise Çin, yedi resif ve atolu kumla doldurarak ve betonla güçlendirerek yeni kara alanları oluşturmuştur. Bu yeni adalarda geniş havaalanları, 3000 metre uzunluğunda pistler ve büyük liman tesisleri inşa edilmiştir (Corr, 2018). Ayrıca, bu adalar modern sensörler, iletişim cihazları, radar sistemleri ve yüksek frekanslı radarlarla donatılmıştır. ABD, bu gelişmelere yanıt olarak GÇD'deki askeri varlığını artırmış ve Çin'in egemenlik iddialarını sınırlamaya yönelik stratejiler geliştirmiştir. Çin'in, GÇD'deki yayılcı ve saldırgan politikalarına karşı diğer kıyı devletleri de çeşitli tedbirler almıştır. Örneğin, Vietnam, Spratly Adaları'nda kara genişletme çalışmaları yürütürken, Malezya Swallow Reef Adası'nda deniz üssü ve pist inşa etmiştir (Nyugen, 2019). Tayvan, Itu Aba Adası'nda bir havaalanı ve çeşitli sivil yapılar inşa ederken, Filipinler Thitu Adası'nda önemli altyapı geliştirmeleri gerçekleştirmiştir. Endonezya, Çin'in Dokuz Çizgili Hat iddialarına karşı kendi münhasır ekonomik bölgesini savunurken, Brunei Louisa Reef üzerindeki hak iddialarını sürdürmüştür (Widian ve Arimadona, 2018).

Harita 3. Çin'in On Kesikli Hattı, 2023.

Kaynak: <https://www.bostonpoliticalreview.org//china-s-new-map-the-10-dash-line>.

Ağustos 2023'te Çin Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Güney Çin Denizi üzerindeki ihtilafli deniz alanlarına yönelik iddialarını pekiştiren ve genişleten yeni bir resmî harita yayımlamıştır. Bu haritada, önceki Dokuz Çizgili Hat'ın ötesine geçilerek, Tayvan'ın doğu kıyısı açıklarına bir çizgi daha eklenmiş ve böylece On Çizgili Hat oluşturulmuştur. Söz konusu onuncu çizgi, Tayvan adasını Çin'in ana karasına resmen dâhil eden bir nitelik taşımakta ve Çin'in bu doğrultudaki iddialarını daha da pekiştirmektedir (Clark, 2023). Malezya, Vietnam, Filipinler ve Tayvan gibi bölge devletleri, bu haritanın yayımlanmasının ardından resmi kanallar aracılığıyla Çin'in iddialarını kınayan açıklamalarda bulunmuşlardır (Suciu, 2023). Bu devletler, Çin'in yeni haritasının uluslararası deniz hukuku normlarına aykırı olduğunu ve bölgedeki deniz alanı anlaşmazlıklarını daha da karmaşık hale getirdiğini vurgulamaktadır.

ABD, Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki faaliyetlerini "saldırgan toprak talepleri" olarak nitelendirip, Çin'i dengelemek amacıyla Hint-Pasifik bölgesinde güvenlik seçeneklerini genişletme çabalarını artırmıştır (Houlden, vd. 2021). Bu çabalar kapsamında yeni bölgesel güvenlik ittifaklarının oluşturulması ve bölgedeki müttefiklerle daha sıkı askeri iş birliklerin geliştirilmesi yer almaktadır. ABD Şubat 2023'te, Filipinler ile Genişletilmiş Savunma İşbirliği Antlaşması (GSIA) kapsamında, daha önce ortak kullanıma açılmış beş askeri üssün yanı sıra, ülkenin kuzeyindeki dört yeni üsse erişim sağladıklarını duyurmuştur. Bu yeni üsler, Çin ve Tayvan'ın güney kısmına yakın stratejik bir konumda yer almaktadır ve etki alanları Spratly Adaları çevresindeki bölgeleri de kapsamaktadır (Macaraig ve Fenton, 2023). ABD, Filipinler'de kalıcı bir askeri varlık sürdürmemektedir ancak bu üsleri acil operasyonel amaçlar için kullanabilmektedir. GSIA'nın içeriğinde, karşılık yardım yükümlülüğü bulunmaktadır dolayısıyla olası bir Tayvan çatışması durumunda ABD ile Filipinler arasında askeri iş birliği olasılığı oldukça yüksektir. Washington, GÇD'de kıyı sınırı bulunan devletlerle de askeri ilişkilerini sürdürmektedir. ABD'nin, bölgedeki en yakın ortağı Singapur'dur; aynı zamanda ABD silahlı kuvvetleri, Vietnam ve Endonezya ile düzenli olarak askeri tatbikatlar gerçekleştirmektedir (McLaughlin, 2020). Çin'in artan tehditleri karşısında, ABD bu ülkelerle askeri ve diplomatik ilişkileri güçlendirerek, bölgesel deniz egemenliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Sonuç

Güney Çin Denizi, tarihsel süreç içerisinde küresel ticaretin ve ekonomik güvenliğin korunmasında stratejik bir merkez olarak önemini sürdürmüştür. Bu deniz sahası, Hint ve Pasifik Okyanusları arasındaki kritik bağlantı noktası olarak, bölgesel ve küresel ticaret için hayati bir öneme sahiptir. Dünya ticaret filosunun yıllık tonajının yarısından fazlası bu denizden geçerken, bölgenin zengin petrol, doğal gaz ve mineral rezervleri ile dünyanın en büyük balıkçılık alanlarından bir kısmını barındırması, stratejik değerini artıran unsurlardır. Bu nedenle, GÇD'de kıyıdaş devletler arasındaki anlaşmazlıklar, karasularının sınırları ve MEB gibi konular üzerinde yoğunlaşmış, Spratly ve Paracel Adaları gibi bölgelerde egemenlik iddiaları ön plana çıkmıştır. Bu iddiaların pekiştirilmesi amacıyla çeşitli adaların işgalleri ve bölgede sivil ve askeri altyapının geliştirilmesi, deniz sahasındaki gerilimi artırmıştır.

Çin, Güney Çin Denizi'nin yaklaşık %80'ini kapsayan Dokuz Çizgili Hat üzerindeki tarihsel iddialarını öne sürerek, egemenlik taleplerini güçlendirme çabasıdır. 2008 küresel ekonomik krizinden bu yana uluslararası güç dengesinin Çin lehine kayması, Pekin'in GÇD'de daha saldırgan stratejiler izlemesine yol açmıştır. Bu durum, ABD'nin GÇD'de seyrüsefer özgürlüğünü ulusal çıkar olarak ilan etmesiyle sonuçlanmıştır. Pekin ise, Güney Çin Denizi'ni taviz verilmeyecek bir temel çıkar olarak tanımlayarak, toprak bütünlüğü ve deniz haklarına yönelik meydan okumaları kararlılıkla yanıtlayacağını belirtmiştir. ABD'nin bu gelişmelere yanıtı ise Asya'ya yönelik yeniden dengeleme stratejisi olmuştur. Bu strateji, ABD'nin dikkatinin Ortadoğu'dan Asya-Pasifik bölgesine kayması olarak tanımlanmış ve Asya-Pasifik bölgesinin ABD'nin stratejik öncelikleri açısından taşıdığı önem vurgulanmıştır. Yeniden dengeleme stratejisi, ekonomik, diplomatik ve askeri/güvenlik unsurlarını içermekte olup, ABD'nin bölgedeki askeri gücünü yeniden konuşlandırmasını ve yeni güvenlik ittifaklarının oluşturulmasını kapsamaktadır. Bu bağlamda, ABD'nin dengeleme politikaları, Çin'in GÇD'deki saldırgan stratejilerini zayıflatmayı hedeflemektedir.

Çin'in büyük güç potansiyeli ve bu doğrultuda izlediği yayılcı politikalar, bölgesel ve küresel güvenlik açısından ciddi endişelere yol açmaktadır. Çin'in askeri modernizasyonu ve ABD'nin Asya'ya yönelik yeniden dengelenme stratejisi, Güney Çin Denizi'ndeki denizcilik ve toprak anlaşmazlıklarını, büyük güçler arasındaki rekabetin odak noktalarından biri haline getirmiştir. Bu durum, Çin'in yükselişinin yalnızca bölgesel bir mesele olmadığını aynı zamanda Çin'in çıkarlarını, egemenliğini ve büyük güç olarak imajını koruma kapasitesini sergileme sürecinin bir parçası olduğunu göstermektedir. Güney Çin Denizi'ndeki bu dinamik, bölgesel istikrarı tehdit eden bir faktör olarak kalmaya devam etmekte ve uluslararası sistemde büyük güçler arasında süregelen rekabetin önemli bir sahnesi olarak ön plana çıkmaktadır.

Kaynakça

- Beckman, R. (2013). The UN Convention on the Law of the Sea and the maritime disputes in the South China Sea. *American Journal of International Law*, 107(1), 142-163.
- Buszynski, L. (2012). Chinese Naval Strategy, the United States, ASEAN and the South China Sea. *Security Challenges*, 8(2), 19-32.
- Buszynski, L. (2012). The South China Sea: oil, maritime claims, and US-China strategic rivalry. *The Washington Quarterly*, 35(2), 139-156.
- Clark, C. (2023). *New Chinese 10-Dash map sparks furor across Indo-Pacific: Vietnam, India, Philippines, Malaysia* 13 Temmuz 2024 tarihinde Breaking Defence: <https://breakingdefense.com/2023/09/new-chinese-10-dash-map-sparks-furor-across-indo-pacific-vietnam-india-philippines-malaysia/> adresinden alındı.
- Corr, A. (2018). *Great powers, grand strategies: the new game in the South China Sea*. Naval Institute Press.
- Hong, Z. (2013). The South China sea dispute and China-ASEAN relations. *Asian Affairs*, 44(1), 27-43.
- Houlden, G., Romaniuk, S. N., & Hong, N. (2021). *Security, strategy, and military dynamics in the South China Sea : cross-national perspectives*. Bristol University Press.

- Gao, Z. (1994). The South China Sea: From Conflict to Cooperation?. *Ocean Development & International Law*, 25(3), 345-359.
- Guan, A. C. (2000). The South China Sea Dispute Revisited. *Australian Journal of International Affairs*, 54(2), 201-215.
- Gökten, K. (2022). Güney Çin Denizi: Ekonomik ve stratejik rekabeti anlamak. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 97-122.
- De Castro, R. C. (2012). The risk of applying Realpolitik in resolving the South China Sea Dispute: implications on regional security. *Pacific Focus*, 27(2), 262-289.
- Fravel, M. T. (2011). China's strategy in the South China Sea. *Contemporary Southeast Asia*, 292-319.
- Macaraig, C. E., ve Fenton, A. J. (2021). Analyzing the Causes and Effects of the South China Sea Dispute: Natural Resources and Freedom of Navigation. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 8(2), 42-58.
- Mearsheimer, J. J. (2014). *Can China Rise Peacefully?* The National Interest: <https://nationalinterest.org/commentary/can-china-rise-peacefully-10204> adresinden alındı.
- Morton, B., & Blackmore, G. (2001). South China Sea. *Marine Pollution Bulletin*, 42(12), 1236-1263.
- McLaughlin, M. (2020). *U.S. Strategy in the South China Sea*. American Security Project.
- Li, M. (2010). Reconciling Assertiveness and Cooperation? China's Changing Approach to the South China Sea Dispute. *Security Challenges*, 6(2), 49-68.
- Liu, Z. S., Zhao, H. T., Fan, S. Q., & Chen, S. Q. (2002). Geology of the south China sea. *Chi. Sci. Press.*, 204-232.
- Kaplan, R. D. (2011). The South China Sea is the future of conflict. *Foreign Policy*, (188), 76.
- Keyvan, Ö. Z. (2017). Güney Çin Denizi'nde tahkim: Çin-Filipinler rekabeti. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 251-267.
- Kuntic, D. (2015), "The ominous triangle: China-Taiwan- the United States Relationship, *Croatian International Relations Review*, 21, 72-98.
- Scott, D. (2012). Conflict Irresolution in the South China Sea. *Asian Survey*, 52(6), 1019-1042.
- Sibuet, J. C., Yeh, Y. C., & Lee, C. S. (2016). Geodynamics of the south China sea. *Tectonophysics*, 692, 98-119.
- Sun, W. (2016). Initiation and evolution of the South China Sea: an overview. *Acta Geochimica*, 35, 215-225.
- Rahman, C., & Tsamenyi, M. (2013). A strategic perspective on security and naval issues in the South China Sea. In *Maritime Issues in the South China Sea* (pp. 35-53). Routledge.
- Raditio, K. H. (2015). China's Shifting Behaviour in the South China Sea: A Defensive Realist Perspective. *American Journal of Chinese Studies*, 22(2), 309-328. <http://www.jstor.org/stable/44289102>
- Raine, S. (2017). *Regional Disorder: The South China Sea Disputes*. Routledge.
- TRT World (2024). *Explained: South China Sea Dispute and the Wider Geopolitical Power-Play*. 5 Temmuz 2024 tarihinde TRT World: <https://www.trtworld.com/magazine/explained-south-china-sea-dispute-and-the-wider-geopolitical-power-play-17423475> adresinden alındı.
- Mearsheimer, J. (2001), *The Tragedy of Great Power Politics*, New York: W.W. Norton.

- Severino, R. C. (2010). ASEAN and the South China sea. *Security Challenges*, 6(2), 37-47. <http://www.jstor.org/stable/26459936>.
- Statista (2024). *The 20 Countries with the Largest Gross Domestic Product (GDP) in 2024*. 18 Temmuz 2024 tarihinde <https://www.statista.com/statistics/268173/countries-with-the-largest-gross-domestic-product-gdp/> adresinden alındı.
- Snyder, C. (2004). Maritime Security in the South China Sea. *Journal of Conflict Studies*, 24(1), 97-119.
- Vuving, A. L. (2016). South China Sea: Who Occupies What in the Spratlys?. *The Diplomat*, 6.
- Winterford, D. (1993). Chinese naval planning and maritime interests in the South China Sea: implications for US and regional security policies. *Journal of American-East Asian Relations*, 369-398.
- U.S. Department of Defense. (2024). *DOD Releases Fiscal Year 2023 Freedom of Navigation Report*. 17 Temmuz 2024 tarihinde DOD Releases Fiscal Year 2023 Freedom of Navigation Report U.S. Department of Defense Release adresinden alındı.
- Zha, D. (2001). Security in the South China sea. *Alternatives*, 26(1), 33-51.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Ezgi Şahin %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışma etik onay gerektiren herhangi bir insan veya hayvan araştırması içermemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Ezgi Şahin 100%

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.